

De paardenfokkerij in het Verenigd Koninkrijk heeft een lange en boeiende geschiedenis die teruggaat tot de vroege Middeleeuwen. De paardenraces, in de vorm zoals we die vandaag de dag kennen, begonnen in de 16e eeuw in Engeland. Het jaar 1678 wordt algemeen erkend als het jaar dat met de fok van het moderne volbloedpaard werd gestart. Rond dezelfde tijd werden om reden van nationale veiligheid de eerste wetten ingevoerd, gericht op het verhogen van de kwaliteit van het Britse paard en om de uitvoer van de beste paarden te verbieden.

Hernieuwde aandacht voor toppaarden stimuleert eeuwenoude foktraditie

De paardenfokkerij in het Verenigd Koninkrijk en Ierland

Dankzij zelfregulering in de paardensport en vooral na de oprichting van de Jockey Club in 1750 verbeterde het genetisch materiaal van het volbloedpaard met grote sprongen. Vanaf het einde van de 18e eeuw wordt door de Jockey Club van ieder Brits volbloedpaard de stamboom en de familiegeschiedenis bijgehouden. De afkomst van de volbloedpaarden in het Verenigd Koninkrijk kan ook vandaag de dag tot 1790 worden nageplozen in het General Stud Book.

Van werkpaard...

In de tweede helft van de 19e eeuw constateerde de overheid een groeiende discrepantie tussen de eigenschappen van het kleine aantal volbloedpaarden en de overgrote

meerderheid van paarden die werden ingezet op de boerderij en in het leger. Om de kwaliteiten van de paarden in de cavalerie te verbeteren, besloot de Britse overheid tot de invoer van superieure paarden uit met name de Verenigde Staten en Canada en -tot de oprichting in 1916- van een nationale stoeterij de zogenoemde National Stud. Mede door het overheidsbeleid bereikte de paardenpopulatie rond het begin van de 20e eeuw een piek van circa 3,2 miljoen dieren. De National Stud is overigens sinds enkele jaren een dochteronderneming van de Jockey Club en heeft zich nu volledig toegelegd op de fok van sportpaarden.

Naar sportpaard...

De laatste honderd jaar is de paardenpopulatie in het Verenigd Koninkrijk door de mechanisatie van de landbouw sterk afgenomen tot een dieptepunt van 600.000 rond het begin van de jaren tachtig. Nog bij hoge uitzondering worden paarden ingezet in de landbouw, zoals de Exmoorpony die wordt ingezet voor het selectief begrazen van natuurgebieden om zodoende bedreigde planten te beschermen en populaties van zeldzame vlinders in stand te houden. Maar door de groeiende populariteit van de paardensport en vooral door het sterk toegenomen recreatief gebruik is het aantal paarden sinds de jaren tachtig ongeveer verdubbeld. Op dit moment zijn er in het Verenigd Koninkrijk circa 1,3 miljoen paarden en pony's. Ongeveer 700.000 Britten bezitten nu een eigen paard. Recreatief gebruik is veruit het populairst in het Verenigd Koninkrijk. Recreatief gebruik draagt jaarlijks ongeveer € 4,5 miljard bij aan het Britse bruto nationaal product.

Goklustig

Opvallend is de groei in de laatste jaren van het aantal stalhouderijen voor gepensioneerde paarden. In het Verenigd Koninkrijk rust een groot cultureel taboe op de consumptie van paardenvlees en de verkoop van een eigen paard aan een slachterij is voor de meeste Britten onverteerbaar. De jaarlijkse omzet in de paardenraces en in de Britse kansspelindustrie die grotendeels is opgebouwd rond de weddenschappen op paardenraces bedraagt ongeveer € 11,3 miljard. Het gokken op paarden levert de fiscus ongeveer € 4,5 tot 5,6 miljard per jaar op.

Gevolgen van de crisis

Het Verenigd Koninkrijk telt in totaal ongeveer 2.200 stoeterijen waarvan 300 voltijdfokkerijen. Er is geen ander land waarin zoveel organisaties betrokken zijn bij de paardenfokkerij.

Het VK telt 62 stamboekverenigingen. In totaal zijn er momenteel 75 Britse stamboek- en fokverenigingen die een paardenpaspoort mogen afgeven. Door de populariteit van veel verschillende takken van sport hebben daarnaast ook veel sportverenigingen een belang in de paardenfokkerij. Door de vele stakeholders in de sector is de fokkerij in het Verenigd Koninkrijk minder centraal georganiseerd dan in Nederland en Zweden. Ook opvallend is dat de boerenorganisaties geen belangrijke rol spelen in de Britse paardensector, zoals wel in Nederland het geval is door de betrokkenheid van bijvoorbeeld de LTO.

De fokkerij van volbloedpaarden is een relatief kleine sector binnen de totale Britse paardenfokkerij ondanks het feit dat het aantal volbloedpaarden in het VK in de laatste vijftig jaar bijna is verdrievoudigd. Toch is het aantal actieve paarden in de paardenraces relatief klein gebleven: minder dan 5% van de paarden in het Verenigd Koninkrijk nemen deel aan de paardenraces. Er zijn nu zo'n 14.000 paarden in training voor de races (ongeveer 35% van alle volbloedpaarden) en zijn er meer dan 7.000 fokkers van volbloedpaarden in het VK lid van de Thoroughbred Breeders' Association. De jaarlijkse exportwaarde van Engelse volbloedpaarden bedraagt

ongeveer 160 miljoen pond. Het VK is internationaal gezien geen grote producent: het aantal volbloedpaarden dat jaarlijks in het VK wordt geboren bedraagt niet meer dan 5% van het wereldtotaal.

De economische recessie die volgde na de financiële crisis in 2008 heeft ook de Britse paardenfokkerij niet ongemoeid gelaten. Het prijzengeld in de paardenraces is sinds 2008 gedaald. Sommige eigenaren van racepaarden hebben het aantal paarden in training vermindert en de handel in sportveulens staat onder druk. Tegelijkertijd zijn de kosten van voer, hooi en de stalhouderijen gestegen. Er is nu in het Verenigd Koninkrijk zelfs sprake van een overproductie van paarden en pony's.

Olympisch effect

Om deze redenen gaat opnieuw veel aandacht uit naar de kwaliteit van het Britse paard en gedegenheid van de fokkerij in het Verenigd Koninkrijk. In recente jaren probeert de sector zelf op verschillende manieren het genetisch materiaal van het Britse paard te verhogen. Zo lanceerde de British Equestrian Federation in 2004 het Breeders' Quality Mark, een keurmerk voor een goede boekhouding en de hoogste normen in de paardenfokkerij. De British Horse Society lanceerde daarnaast in 2009 de voorlichtingscampagne Draw the Line on Indiscriminate Equine Breeding die moet voorkomen dat er te veel veulens van matige kwaliteit worden gefokt. Ten slotte is door de invoering van het wettelijke verplichte paardenpaspoort in 2005 de transparantie in

de fokkerijsector vergroot en zijn er voor de fokkers meer gegevens beschikbaar. Optimaal gebruik van deze gegevens zal, naar men hoopt, ook leiden tot een betere selectie en kwaliteit van het Britse paard.

De hernieuwde aandacht voor de kwaliteit van de paardenfokkerij lijkt nu vruchten af te werpen. De laatste jaren laten een aanhoudende stijging zien van deelname van Britse sportpaarden in verschillende disciplines op internationaal topniveau. Gehoopt wordt dat de Olympische Spelen in Londen de populariteit van de paardensport in het land verder zal vergroten; het Olympisch Effect.

*Bas Harbers, Agricultural assistant
Landbouwfederatie Londen*

Ierland

Voor een klein land als Ierland met 6 miljoen inwoners telt het land opmerkelijk veel paarden en fokt het relatief veel volbloedpaarden op topniveau. Maar liefst 42% van alle volbloed veulens in Europa zijn afkomstig uit Ierland. Evenals het Verenigd Koninkrijk heeft Ierland een lange geschiedenis van paardensportbeoefening waarvan de races en jumping veruit het populairst zijn. In het land heeft zich een sterke volbloed fokkerij ontwikkeld, gestimuleerd door een gunstig belastingregime

en een gunstig klimaat en bodems. Veel toonaangevende fokkers uit het VK, Dubai, en Saoedi Arabië zijn in Ierland neergestreken. Het belang van de Ierse volbloedfokkerij werd dit voorjaar nogmaals bevestigd door de Britse koningin Elizabeth II die tijdens haar bezoek als eerste Britse monarch aan het onafhankelijke Ierland onder andere een stoeterij bezocht in Kildare. Toch blijkt ook de paardensport niet immuun voor de gevolgen van de economische crisis. Het gebruik van

volbloedhengsten in de Ierse paardensport is de laatste jaren afgenomen. Tijdens de laatste Dublin Horse show bleek nog maar 12% van de Ierse sportveulens afkomstig te zijn van volbloedhengsten. Het prijzengeld is verminderd door de recessie. Daarnaast hebben de projectontwikkelaars en makelaars die tot voor kort veel investeerden in de paardensport, na het instorten van de Ierse huizenmarkt zich veelal teruggetrokken uit de sport.

Top 5 Britse exportbestemmingen van paard-achtigen (2010)		
Land	Uitvoerwaarde (miljoen euro)	Aandeel totale export paardachtigen (%)
1. Ierland	122,5	44,3
2. Frankrijk	33,2	12,0
3. Hong Kong	25,2	9,1
4. Japan	23,3	8,5
5. Australië	20,4	7,4

Top 5 Britse herkomstlanden van ingevoerde paard-achtigen (2010)		
Land	Invoerwaarde (miljoen euro)	Aandeel totale import paardachtigen (%)
1. Ierland	202,3	55,8%
2. Verenigde Staten	56,2	15,5%
3. Verenigde Arabische Emiraten	51,5	14,2%
4. Frankrijk	39,2	10,8%
5. Australië	9,3	2,6%

Bron: HM Revenue & Customs (HMRC)

